

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o povinných štítcích a nápisech pro motorová vozidla a pro jejich přípojná vozidla a pro jejich umístění a způsob upevnění

KOM(2007) 344 v konečném znění – 2007/0119 (COD)

(2008/C 10/07)

Dne 13. července 2007 se Rada Evropské unie, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Jelikož se Výbor domnívá, že obsah návrhu je zcela uspokojivý a nemá k němu žádné připomínky, rozhodl se na 438. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. září 2007 (jednání ze dne 26. září 2007) 165 hlasy pro, 0 hlasy proti a 8 členů se zdrželo hlasování, zaujmout k navrhovanému znění příznivé stanovisko.

V Bruselu dne 26. září 2007

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru
Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise – Akční plán pro energetickou účinnost: využití možností

KOM(2006) 545 v konečném znění

(2008/C 10/08)

Dne 19. října 2006 se Komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve sdělení výše uvedeném.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 5. září 2007. Zpravodajem byl pan IOZIA.

Na 438. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. září 2007 (jednání dne 27. září), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 145 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor vítá a podporuje opatření navržená Komisí. Energetická účinnost je primární, nejdůležitější oblastí pro přijetí opatření snižujících emise skleníkových plynů, pokud má být dosaženo cílů stanovených v evropské energetické politice (EPE), přičemž se bude bojovat i proti globálnímu oteplování, omezí se závislost na zemích mimo EU a zajistí se konkurenceschopnost evropského systému se zachováním dostupných dodávek energie.

1.2 Mimo jiné vzhledem k nedávné zprávě IPCC (Mezivládního panelu pro klimatické změny) se EHSV domnívá, že tento cíl je realistický, ačkoli cítí, že je zapotřebí vynaložit

veškeré možné úsilí na omezení spotřeby energie a umožnit techniky úspory vyšší než 20 %. Cíl musí být v souladu s národními akčními plány a odrážet různé základní finanční a technologické podmínky, aby bylo zajištěno spravedlivé rozložení cílů mezi členskými státy v závislosti na jejich potenciálu. Bude zapotřebí stanovit průběžné cíle, kterých by mělo být dosaženo například do roku 2012 a 2016, aby opatření mohla být vystupňována, pokud se ukáže, že pokrok je příliš pomalý.

1.3 EHSV navrhuje Komisi, aby byla zahájena specifická debata o životním stylu a „kvalitě života“. EHSV se ptá Komise, zda věří, že bude skutečně možné zachovat stejný životní styl i pro budoucí generace, a to jak s rostoucí spotřebou, tak

i s rostoucími emisemi. Vědomí, že to není možné, znamená výzvu, kterou lze překonat jen rozhodným, odvážným a včasným jednáním. Problém spočívá i v převzetí odpovědnosti za to, že kdyby úspory energie byly spojeny s okamžitým zvýšením kupní síly obyvatelstva, nesmí sloužit k financování další spotřeby prostřednictvím zpětného účinku.

1.4 EHSV navrhuje, aby bylo přidáno další prioritní opatření, a to zavedení sítí centrálního vytápění a chlazení, které by zabránilo 33 % ztrátám primární energie ve stádiu přeměny.

1.5 EHSV doporučuje, aby byly uskutečněny prioritní iniciativy, jako jsou vytvoření a rozvoj nových druhů pracovních míst týkajících se odvětví energetické účinnosti, šíření nových, integrovaných energetických služeb, využití výzkumu a vývoje, rozvoje recyklace a likvidace pevného komunálního odpadu, které mají mnoho možných využití, a podpory iniciativ v oblasti sociální odpovědnosti podniků. Zásadní význam má podporování studia energetiky v rámci vysokoškolského a univerzitního vzdělání.

1.6 Provádění 75 opatření stanovených v akčním plánu, sledování a hodnocení účinnosti všech navržených nástrojů určuje nezbytnost posílení počtu pracovníků Komise, kteří budou sledovat rozvoj těchto aktivit. EHSV doporučuje, aby byla provedena důkladná analýza potřeb a aby byly přiděleny dostatečné lidské a finanční zdroje.

1.7 EHSV se domnívá, že musí být posílena schopnost EU jednotně vystupovat v oblasti mezinárodních vztahů, co se týče energetické účinnosti. Za tímto účelem doporučuje, aby Komise posoudila, zda musí být novelizovány Smlouvy, aby bylo umožněno silnější společné vnější zastoupení a aby byla současně členským státům ponechána svoboda rozhodovat o energetickém mixu, který nejvíce vyhovuje jejich požadavkům.

1.8 Pokud jde o daňové politiky podporující investice pro dosažení cílů akčního plánu, EHSV doporučuje, aby tyto politiky zohledňovaly nejzranitelnější sociální skupiny, nezaměstnané, důchodce a dělníky. Tyto skupiny musejí být chráněny jakýmkoli „energetickými daněmi“ nebo daňovými pobídkami.

1.9 EHSV odsuzuje nedostatek koordinace dopravní politiky a energetické politiky; společně s environmentální politikou a průmyslovou politikou se dotýkají technických a průmyslových potřeb a obav, které se nezbytně doplňují. Důvodně se obává toho, že kvůli této nedostatečné koordinaci nebude dokument Komise tak efektivní, jak by mohl být.

1.10 Hlavní prioritní oblastí jsou obytné budovy. Potenciál pro úspory je velmi vysoký, pokud bude jasně řešena řada klíčových bodů, jako je potřeba prudkého snížení daňového zatížení vyplývajícího z opatření na zlepšení energetické účinnosti, zrušení byrokracie (licence, povolení) a veřejné financování rozvoje kvalifikace a lepší odborná příprava provozovatelů. Obytné budovy, které získaly osvědčení o energetických úsporách, by měly těžit z daňových úlev, nebo pokud majitel nemá zdanitelný příjem, z energetického bonusu, který by byl využit pro dodávky elektřiny. Pokud je roční spotřeba nižší než určitá úroveň, měly by být poskytnuty preferenční poplatky. Stavební průmysl a všichni, kdo v něm pracují, potřebují školení o tom, co se může udělat k docílení mnohem větší úrovně energetické účinnosti v budovách, a nové pobídky k jejímu dosažení.

1.11 EHSV se domnívá, že financování nezbytných investic by mělo být rozděleno mezi veřejný a soukromý sektor. S ohledem na úspěch řady programů, které v některých členských státech již fungují, by mohly být ve větší míře zavedeny zvláštní fondy, využívající malou část zisků podniků činných v tomto odvětví, přičemž by se předešlo tomu, aby tato situace vedla k růstu cen pro konečné spotřebitele nebo ke snížení obrovských investic, jichž je zapotřebí ve výrobě.

1.12 EHSV si myslí, že je zásadní zapojit do tohoto velkého úkolu občanskou společnost a organizace zaměstnavatelů, odborové organizace a ekologické organizace. Pouze pokud dojde ke změně kolektivního chování na místní úrovni s rozsáhlým rozšířením znalostí a informovanosti, bude možné dosáhnout znatelných výsledků vzhledem k tomu, že koneční uživatelé jsou vlastně primárními spotřebiteli energie. Využití energie v obytných budovách, při soukromé dopravě a pracovních činnostech závisí přímo na jednotlivcích. Vzdělávání v oblasti „odpovědného využívání energie“ je velmi důležité již od mateřské školy. K tomuto úsilí, které je a musí se stát univerzálním symbolem nové civilizace, se musí zavázat celá společnost. Každý Evropan musí cítit, že v této honbě za úsporami odvádí svůj kus práce, aby si i budoucí generace mohly užívat přírodního dědictví, které je nyní vážně ohroženo znečištěním a související změnou klimatu.

1.13 EHSV zdůrazňuje úspěchy dosažené odvětvím domácích spotřebičů v oblasti označování štítky. Úspory až 70 % u chladniček a 60 % u praček ukazují, jak je tato metoda účinná. EHSV vyzývá k rozšíření příkladu ekodesignu i na veřejné budovy, obytné domy a veřejnou a soukromou dopravu, tj. na odvětví s velmi vysokou spotřebou energie (více než 70 % celkové spotřeby).

1.14 Ztráty ve výrobní, přenosové a distribuční fázi zasluhují velkou pozornost. Více než jedna třetina energie – 480 Mtoe – se ztratí. U vysokonapětového přenosu stejnosměrného proudu dochází k poklesu ztrát z více než 10 % na 3 % elektřiny na každých 1 000 km. Přenos stejnosměrného proudu představuje rovněž výhody, co se týče expozice obyvatelstva elektrickým a magnetickým polím, a eliminuje emise elektromagnetických vln ELF spojené s přenosem střídavého proudu.

1.15 Vzhledem k vynikajícím výsledkům, které jsou dosaženy v oblasti solární tepelné energie, žádá EHSV Komisi a Radu, aby doporučovaly a podporovaly šíření této technologie.

1.16 EHSV pozitivně hodnotí cíl Komise zvýšit vývoj jednotek pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny (CHP), ačkoli má pocit, že je zapotřebí urychlit přijetí standardních nařízení pro měření účinnosti takové jednotky. EHSV se domnívá, že by bylo užitečné investovat do programů rozšiřujících kombinovanou výrobu tepla, elektřiny a chladu, jejímž palivem by mohla být biomasa. Podpory by se mělo dostat mikrokogeneračním jednotkám (směrnice 2004/8/ES – jednotky s instalovanou kapacitou nižší než 50 kW): měly by být zařazeny do programů poskytujících pobídky pro úsporu energie a snížení dopadu na životní prostředí a snadněji začleněny do vnitrostátních sítí jako součást rozvoje distribuované výroby. Podpora by však měla být poskytována podnikům za účelem úhrady dodatečných nákladů na změnu elektrických přenosových sítí zahrnutých do systému.

1.17 Trhy s plynem a elektřinou nebyly ještě plně liberalizovány. Podniky, které řídí technické monopoly, musí být právně odděleny od podniků, které působí v systému volné hospodářské soutěže.

1.18 EHSV se domnívá, že přínosem by mohlo být zavedení elektronických elektroměrů, které by zajistily systém dálkového řízení distribuce energie a optimalizovaly by řízení zatížení sítě. Tyto elektroměry jsou uznávány jako vhodné nástroje splňující požadavky stanovené evropskými směrnici týkající se energetické účinnosti.

1.19 O snížení využití energie a emisí škodlivých látek usiluje tvrdě i odvětví dopravy. Konstantní růst emisí CO₂, zejména z většího používání soukromé dopravy, ale i z jakékoli jiné dopravy, však volá po dalším úsilí (emise CO₂ ze silniční dopravy vzrostly v období od roku 1990 do roku 2004 o 26 %). Komise pečlivě studuje posouzení dopadů, pokud jde o přijetí právních předpisů o postupech pro dosažení cíle 120 g CO₂. EHSV doporučuje, aby byla přijata všechna opatření nutná

k dosažení tohoto cíle, ale aby při tom bylo zajištěno především to, že tato opatření budou citlivá a realizovatelná z technického i z výrobního hlediska.

1.20 EHSV považuje za vhodné upozornit na to, že masivní nahrazování fosilních paliv biopalivy však bude spojeno s rizikem, že výroba pohonných hmot bude v úrodných oblastech konkurovat výrobě potravin a že se cena potravin bude přizpůsobovat (směrem nahoru) ceně energetických produktů, které se naopak budou přizpůsobovat ceně fosilních paliv. To by mohlo vést ke vzniku konkurence (!) mezi chudým obyvatelstvem z jihu a řidiči ze severu.

1.21 EHSV plně podporuje pobídky a finanční a daňové strategie, které navrhuje Komise, zejména ty, které zahrnují EIB a EBRD. Rovněž podporuje posun ke zvýšení informovanosti evropského bankovního sektoru o potřebě finančně podporovat provádění národních energetických plánů. EHSV žádá o uspořádání specializované konference o financování energetické účinnosti za účelem zvýšení informovanosti mezi zúčastněnými osobami a povzbuzení evropského bankovního sektoru k účasti na významném projektu modernizace evropského hospodářství.

1.22 EHSV podporuje vytvoření „Paktu primátorů“, ale domnívá se, že cíl spojit dvacet nejdůležitějších měst Evropy není dostatečně ambiciózní. Cíl by měl být mnohem vyšší a místní odborné znalosti by měly být využívány efektivněji. Jedním z vynikajících způsobů, jak spojit pracovníky z místních samospráv, kteří odpovídají za politiku městské dopravy, s pracovníky odpovědnými za činnosti v městských částech, které mají přímý vliv na veřejnost, by bylo vytvoření portálu nebo jiných forem komunikace pro výměnu odborných zkušeností mezi městy EU, kde žije více než 80 % obyvatelstva EU.

1.23 EHSV lituje, že v akčním plánu je přehlížena významná úloha, kterou musejí hrát sociální partneři a sociální dialog na všech úrovních při posuzování, podpoře a rozvoji politik pro úsporu energie. EHSV žádá Komisi, aby podnikla kroky podporující zařazení otázek environmentální udržitelnosti na různé úrovně stávajících struktur sociálního dialogu, zejména v meziresortním dialogu a v evropských radách zaměstnanců. Odborové organizace hrají klíčovou úlohu při zlepšování znalostí a informovanosti na evropské i vnitrostátní úrovni, čímž pomáhají k šíření ověřených postupů.

1.24 Je důležité, aby byla otázka energetických úspor v souladu s ověřenými postupy v oblasti sociální odpovědnosti podniků, zejména v nadnárodních společnostech; intenzivnější sociální dialog se musí zaměřit na všechny otázky související s energetickou účinností.

(!) L. Brown, www.earthpolicy.org a zpráva FAO z roku 2005.

1.25 Komise rozhodně zdůrazňuje mezinárodní rozměr otázky růstu energetické náročnosti. EHSV pozitivně hodnotí návrhy partnerství a vypracování mezinárodní rámcové dohody. Pokud jde o plánovanou mezinárodní konferenci o energetické účinnosti, EHSV varuje před podceňováním potřeby zapojit země z programů AKT, Euromed a EPS. Pokud máme úspěšně dosáhnout udržitelného rozvoje, je zapotřebí mezinárodní spolupráce a je třeba vynaložit větší diplomatické úsilí, aby se do roku 2009 dosáhlo nového mezinárodního protokolu post Kjóto, jehož počátkem bude letošní konference na Bali.

2. Sdělení Komise

2.1 Komise vydala na základě pokynů Evropské rady z jarního zasedání v roce 2006 sdělení nazvané Akční plán pro energetickou účinnost: využití možností, které stvrdilo doporučení zelené knihy nazvané „Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energii“.

2.2 Cílem návrhů shrnutých ve sdělení je dosáhnout do roku 2020 s ohledem na očekávané používání více než 20 % úspor energie, a to za předpokladu daného růstu HDP a bez dalších zásahů. Pokud by byl plán realizován, přinesl by úspory energie až 390 Mtoe ročně a emise CO₂ by klesly o 780 Mt ročně. Navržená opatření by zajistila pokles celkové spotřeby o 1 % ročně za předpokladu, že HDP poroste rychlostí 2,3 %, což by na druhou stranu, pokud by nedošlo k žádným novým zásahům, představovalo nárůst spotřeby o 0,5 % ročně. Investiční výdaje by byly vyrovnány ročními úsporami paliv v přibližné výši 100 miliard EUR.

2.3 Debata vyvolaná Zelenou knihou o energetické účinnosti aneb Méně znamená více vedla k návrhům 75 složitých, promyšlených opatření zasahujících všechny oblasti potenciálu úsporného hospodaření s energií. Odvětvími pro prioritní opatření jsou stavebnictví a doprava, které spotřebují velké množství ropných produktů, ačkoli stejně velká pozornost by se měla věnovat úsporám, kterých lze dosáhnout ve výrobě, přenosu a přeměně energie a v průmyslu.

2.4 Plán Komise stanovuje okamžitá opatření a další, dlouhodobější opatření, která se mají realizovat po dobu šesti let. Další akční plán bude nutný pro dosažení cílových 20 % úspor do roku 2020.

2.5 Pokud se podíváme na potenciál úsporného hospodaření, jsou možné přínosné úspory v odvětvích konečné spotřeby, včetně 25 % v průmyslovém odvětví, kde nejdůležitější možnosti úspor skýtají přídavná zařízení, jako jsou motory,

ventilátory a osvětlení, 26 % v dopravě, posilující součinnost různých druhů dopravy a posun k jiným způsobům dopravy identifikovaným v Bílé knize o dopravní politice, a včetně 27 % v oblasti bydlení díky izolacím stěn a střech, vylepšenému osvětlení a účinnějším domácím spotřebičům, zatímco u obchodních budov by celkové zlepšení systémů hospodaření s energií mohlo přinést úspory až 30 %.

2.6 Díky strukturálním změnám, účinkům předchozích politik a zavádění nových technologií se očekává zlepšení energetické náročnosti o 1,8 % neboli o 470 Mtoe ročně. To znamená, že celkové snížení energetické náročnosti, včetně 20 % očekávaných od navrhovaných nových opatření (1,5 %, tj. 390 Mtoe ročně v letech 2005–2020), by mohlo činit 3,3 % ročně. Po vyrovnání s odhadovaným růstem HDP rychlostí 2,3 % ročně by celkové úspory energie tedy činily 1 % ročně.

2.7 Akční plán bude mít přínos, pokud jde o ochranu životního prostředí, o snížení dovozu fosilních paliv, což znamená menší závislost na třetích zemích, a o ziskovější, konkurenceschopnější průmysl EU v neposlední řadě díky technologickým inovacím, které jsou posilovány i procesy uvedenými do pohybu s pozitivními účinky pro zaměstnanost.

2.8 Plán je strukturován kolem deseti naléhavých, prioritních opatření a Komise vyzývá členské státy, místní a regionální orgány a všechny zúčastněné osoby k provádění dalších opatření pro dosažení ještě lepšího výsledku. Jsou stanovena odvětvová i horizontální opatření.

2.9 Opatření se zaměřují na potřebu stanovit požadavky dynamické energetické náročnosti, zlepšit účinnost nových a stávajících výrobních kapacit a snížit ztráty při přenosu a distribuci v odvětví přeměny energie a přijmout holistický přístup pro odvětví dopravy.

2.10 K dalšímu zvyšování energetické účinnosti přispěje strategický plán energetických technologií, který by měl být přijat v roce 2007.

2.11 Velkou pozornost si zasluhují i cenové signály, jelikož pomáhají zvyšovat informovanost. Kromě toho mají zásadní význam finanční nástroje, které mají být zavedeny na všech úrovních společně s daňovou politikou a dalšími motivačními politikami pro výrobce a spotřebitele.

2.12 Otázky energetické účinnosti je třeba řešit na celosvětové úrovni, a proto jsou zásadní mezinárodní dohody a partnerství.

2.13 K dosažení očekávaných cílů přispěje důsledné provádění stávajících směrnic a nařízení, jako je nedávná směrnice o energetické účinnosti u konečného uživatele a energetických službách, směrnice o štítech s údaji o účinnosti automobilu a jejich osm prováděcích směrnic, směrnice o energetické náročnosti budov, směrnice o ekodesignu a nařízení Energy Star.

2.14 Prioritní opatření

2.14.1 **Označování spotřebičů a zařízení a normy minimální energetické náročnosti.** Aktualizace rámcové směrnice 92/75/ES za účelem začlenění nových, dynamických norem pro zařízení. Zvláštní pozornost bude věnována snižování ztrát při pohotovostním režimu. Zpočátku bude cílem čtrnáct nejdůležitějších skupin výrobků. Cílem je zajistit, aby se do roku 2010 na většinu výrobků, které spotřebovávají významný podíl celkové spotřeby energie, vztahovaly minimální normy stanovené směrnicí o ekodesignu nebo hodnocení náročnosti/označování štítky.

2.14.2 **Požadavky na energetickou náročnost budov a nízkoenergetické budovy („pasivní domy“).** Rozšíření působnosti směrnice o energetické náročnosti budov (v současné době použitelné na prostory větší než 1 000 m²) a návrh nové směrnice v roce 2009, kterou se stanoví požadavky EU na minimální energetickou náročnost u nových a renovovaných budov (kWh/m²). Společně se stavebnictvím budou rozvíjeny cílené strategie pro nízkoenergetické budovy.

2.14.3 **Zvyšování účinnosti výroby a distribuce elektrické energie.** Odvětví přeměny energie využívá asi jednu třetinu veškeré primární energie s účinností přeměny asi 40 %. Nová výrobní kapacita by měla umožnit dosažení 60 %. Lze rovněž výrazně snížit ztráty při přenosu a distribuci elektřiny – často až 10 %. Budou stanoveny požadavky minimální účinnosti pro nové kapacity elektrické energie, vytápění a chlazení nižší než 20 MW. Očekává se, že další pokrok přinese směrnice o podpoře kombinované výroby tepla a elektřiny (CHP) (2004/8/ES). Mimo to budou zavedeny požadavky na minimální energetickou náročnost a pravidla pro dálkové vytápění.

2.14.4 **Snížení spotřeby automobilů.** Za účelem snížení emisí CO₂ navrhne Komise v případě potřeby v roce 2007 právní předpisy pro dosažení cíle 120 g CO₂/km do roku 2012. Vyhodnocuje se možnost používat v souvislosti s emisemi CO₂ daňové nástroje. K energetické účinnosti může přispět i odvětví výroby pneumatik (až 5 %) s normami valivého odporu a správným tlakem v pneumatikách. Komise se chystá vydat zelenou knihu o městské dopravě, aby podpořila využívání veřejné dopravy a aby zavedla další, přísnější opatření k řešení této záležitosti, zejména v hustě obydlených oblastech.

2.14.5 **Podpora správného financování energeticky účinných investic malých a středních podniků a společností poskytujících energetické služby.** Komise vyzve bankovní sektor, aby nabídl finanční balíčky zaměřené na úsporu energie. Finanční zdroje Společenství, jako jsou zelené investiční fondy a Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovaci budou muset podporovat zejména MSP.

2.14.6 **Prosazování energetické účinnosti v nových členských státech.** Komise žádá využívání většího počtu fondů politiky soudržnosti s cílem provádět významné projekty ve prospěch energetické účinnosti.

2.14.7 **Systémové využití zdanění.** Chystaná zelená kniha o nepřímém zdanění a související přezkum směrnice o energetické dani stanoví začlenění hledisek energetické účinnosti a ekologických aspektů. Budou zváženy přínosy využívání daňových úvěr jako pobídek pro podniky a spotřebitele spotřebičů a zařízení.

2.14.8 **Zvyšování informovanosti o energetické účinnosti.** Bude podporován rozvoj kvalifikace, odborné přípravy a informování řídicích pracovníků v oblasti hospodaření s energií v průmyslu a v distribuci. Školy dostanou učební materiály.

2.14.9 **Energetická účinnost v zastavěných oblastech.** V roce 2007 vytvoří Komise „Pakt primátorů“ spojující primátory dvaceti největších a nejpokrokovějších evropských měst s cílem výměny osvědčených postupů.

2.14.10 **Podpora energetické účinnosti v celosvětovém měřítku.** Cílem je uzavřít rámcovou dohodu s klíčovými obchodními partnerskými zeměmi a s mezinárodními organizacemi o zlepšování energetické účinnosti v odvětvích konečné spotřeby a přeměny energie.

Závěry

Komise své sdělení uzavírá oznámením, že přezkum v polovině období proběhne v roce 2009, a žádostí o výraznou podporu ze strany Rady, Evropského parlamentu a vnitrostátních a regionálních politických činitelů.

3. Obecné připomínky

3.1 Akční plán Komise se vyznačuje komplexním přístupem k rámci iniciativ nutných k dosažení ambiciózního cíle, stanoveného v návrhu a týkajícího se dosažení 20 % úspor energie, a tedy snížení emisí CO₂ o 780 Mt ročně do roku 2020. Mimo jiné vzhledem k nedávné zprávě IPCC (Mezivládního panelu pro klimatické změny) se EHSV domnívá, že tento cíl je realistický, ačkoli cítí, že je zapotřebí vynaložit veškeré možné úsilí o omezení spotřeby energie a technicky umožnit úspory vyšší

než 20 %. Cíl musí být v souladu s národními akčními plány, které by měly společně umožnit dosažení očekávaného výsledku a při tom odrážet různé základní finanční a technologické podmínky, aby bylo zajištěno spravedlivé rozložení cílů mezi členskými státy v závislosti na jejich potenciálu.

3.2 Bude zapotřebí stanovit průběžné cíle, kterých by mělo být dosaženo do roku 2012 a 2016, aby opatření mohla být vystupňována, pokud se ukáže, že je pokrok příliš pomalý. Přezkum v roce 2009 se jeví jako příliš brzký na to, aby bylo možné dobrat se promyšleného úsudku. EHSV rovněž doporučuje poskytnout možnost dlouhodobého cíle (2040–2050), aby bylo zajištěno pokračující plnění cílů v oblasti úsporného hospodaření s energií. V průběhu několika let budou investice do výroby energie na základě fosilních paliv, činní miliardy eur, zastaralé. Tato kapacita musí být co nejrychleji a nejefektivněji nahrazena. Bude se jednat o převratnou výzvu ubírající se opačným směrem než dnes, například se skleněnými budovami o 120 podlažích, osvětlenými ve dne v noci, nebo se spotřebou území pro infrastrukturu dopravy. Je nezbytné, aby si orgány co nejdříve uvědomily velikost problému vzniklého v důsledku náhrady energetických zdrojů.

3.3 Plán Komise by měl omezit spotřebu energie a zachovat stejnou kvalitu života. Na základě tohoto cíle se plánuje snížení energetické náročnosti o 3,3 % do roku 2020, tj. s přihlédnutím ke konstantnímu růstu HDP rychlostí 2,3 %, čímž se dosáhne skutečného snížení spotřeby energie o 1 % ročně, což odpovídá celkovému poklesu spotřeby o 14 % v letech 2005 až 2020. EHSV navrhuje Komisi, aby zahájila specifickou debatu o životním stylu a „kvalitě života“. Očekává se zlepšení kvality života, které mnozí měří počtem domácích spotřebičů, mobilních telefonů nebo automobilů na osobu, zatímco jiní ho posuzují z hlediska emisí CO₂, pevných částic a jemného prachu, dopravní zácpy, cestovní doby a kvality veřejných služeb. Je zřejmé, že pokud jde o energetickou účinnost a úspory energie, naprosto urychlí dosahování cílů velmi mírná změna v tom neekologičtějším smyslu slova „životní styl“. EHSV se ptá Komise, zda věří, že bude skutečně možné zachovat stejný životní styl i pro budoucí generace, a to jak s rostoucí spotřebou, tak i s rostoucími emisemi. Problém s sebou přibírá potřebu zastavit pružinový účinek ústící ve využití úspor energie při financování další spotřeby. Reorganizace hospodářského systému musí být tudíž naplánována v pravý okamžik, musí povzbuzovat vytvoření vhodné infrastruktury a novým generacím navrhnout přiměřený soubor zásad, např. ⁽²⁾:

- omezení používání zdrojů a energie,
- předcházení znečištění vzduchu, vody a půdy,
- snížení odpadů u zdroje,
- minimalizace rizik pro lidi a životní prostředí.

⁽²⁾ Ernst Ulrich von Weizsäcker, Amory B. Lovins, L. Hunter Lovinsová: Faktor čtyři (Dvojnásobný blahobyt – poloviční spotřeba přírodních zdrojů).

3.3.1 Odpovědnost za energetickou účinnost musí být rozšířena na všech úrovních a vedle národních akčních plánů musí být vytvořeny regionální a místní plány. Do tohoto velkého úkolu se musí zapojit i regionální orgány. Dosah a důležitost plánu totiž vytváří opravdovou výzvu. Některé aspekty životního stylu, které jsou spojené s pokrokem ve 20. století, bude nutno opustit, samo pojetí estetiky bude muset obsahovat etický úsudek přijatelnosti, pokud se týče energetické účinnosti. Jak tomu již je v případě kožesin vzácných zvířat nebo výrobků ze slonoviny, tak i mrakodrap pokrytý skleněnými vrstvami nebo SUV (Sport Utility Vehicles) bude muset být považován za nepřijatelný. Tak hluboká změna vládnoucího systému hodnot vyžaduje rovněž spolupráci soukromého průmyslu, který by se měl chopit příležitosti uspíšit svůj přechod ke zhodnocení koncepce energetické účinnosti, aby z toho měl užitek i na globální úrovni, neboť by mohl využívat tyto nové hodnoty také v propagaci a nevsílat – jak se často stává – opačná poselství, která vychvalují náklady a zbytečnou sílu jako symboly určitého postavení.

3.4 Akční plán identifikuje deset prioritních opatření ve čtyřech prioritních oblastech: přeměna, přenos a distribuce energie, budovy pro účely bydlení, obchodní a profesní účely, doprava a průmyslové a zemědělské využití. V těchto oblastech se využívá více než 90 % energie. Další opatření budou přijata v oblasti mezinárodních dohod s cílem vytvořit partnerství pro vypracování norem a v oblasti informací, odborné přípravy a komunikace v souvislosti s potřebou v maximální možné míře rozvíjet synergie a vlastnictví mezi všemi zúčastněnými osobami.

3.5 EHSV navrhuje, aby bylo přidáno další prioritní opatření s cílem zavést opatření pro omezení fosilních paliv při vytápění a chlazení, a konstatuje, že návrh neanalyzuje možnost zavedení sítí centrálního vytápění a chlazení, které by zabránilo 33 % ztrát primární energie ve stádiu přeměny. Tento potenciál by mohl být až zdvojnásoben, pokud by byl spojen s využitím obnovitelných zdrojů energie nebo s likvidací odpadů, což by vedlo k úsporám až 50,7 Mtoe za rok. EHSV navrhuje, aby vedle prioritních opatření byly uskutečněny nové, hmatatelné prioritní iniciativy, usnadňující vytváření a rozvoj nových typů pracovních míst týkajících se odvětví energetické účinnosti, šíření nových, integrovaných energetických služeb, podpory nových energeticky úsporných výrobků, které přinesou menší znečištění, podpory výzkumu a vývoje na vnitrostátní i evropské úrovni, s výrazným nárůstem přidělených rozpočtových prostředků, a využívání všech již dostupných technologických zdrojů. Dalšími oblastmi pro přijetí opatření by mohl být rozvoj recyklace a likvidace pevného komunálního odpadu, které mají mnoho možných využití, a podpora iniciativ v oblasti sociální odpovědnosti podniků a dobrovolné dohody v podnicích s aktivní účastí pracovníků a za pomoci postupů EMAS.

3.6 Návrh Komise oznamuje mnoho legislativních opatření, jako jsou nové směrnice a nová nařízení, a revizi stávajících nástrojů za účelem zpřísnění norem (oznámení ze dne 7. února 2007 o emisních limitech CO₂ v automobilovém průmyslu). EHSV zaznamenává návrhy Komise a rozhodnutí jarní Rady při jejím zasedání loni v březnu, ale poukazuje na to, že po vlnách dovozen obrovský počet ojetých automobilů. Příliv pokračuje, a je dokonce ještě intenzivnější. EHSV se domnívá, že uběhne ještě mnoho let, než bude v těchto členských státech dosaženo kompletní obnovy vozového parku, a že je nepředstavitelné, aby se toho dosáhlo závaznou normou týkající se stávajícího vozového parku.

3.7 V **dokumentu** se nezohledňuje potřeba posílit povinnosti a pravomoci Společenství, aby bylo zajištěno dosažení daných cílů a aby se vůči mezinárodním partnerům vystupovalo jednotně. EHSV pozitivně hodnotí ustanovení v dokumentu Evropské rady a přijetí evropské energetické politiky (EPE), ve které se na energetickou politiku pohlíží jako na jednu z priorit pro budoucnost EU a ve které se posiluje zahraniční politika a spolupráce EU. Právní omezení platných Smluv, která vyhražují rozhodování o energetické politice členskými státy, jsou do určité míry vyvážena skutečným posílením pravomoci zastupovat vůči třetím zemím, ačkoli čl. 174 odst. 4 stanovuje sdílené kompetence a specifickou úlohu při spolupráci s mezinárodními organizacemi. Je jasné, že čím lepší koordinace politik, tím větší vyjednávací schopnost EU. EHSV vyzývá Evropský parlament, Radu a Komisi, aby v případě potřeby zvážily možnost změnit Smlouvy, a dát tak Společenství více pravomocí s ohledem na vnější partnery se zajištěním jednotného zastoupení.

3.8 **Směrnice** o energetické účinnosti u konečného uživatele a energetických službách (2006/32/ES) se zmiňuje o strategii opírající se o širší uplatňování bílých certifikátů a o národních plánech, které Komise bude muset hodnotit. Akční plán sám bude zahrnovat značný nárůst pracovní zátěže pro Komisi v oblasti legislativních a regulačních iniciativ a sledování. EHSV se domnívá, že zkušenosti byly doposud povzbudivé, ačkoli při rozbíhání trhu s bílými certifikáty nastala řada nesnází mimo jiné z důvodu nesrovnalostí mezi předpisy členských států. V případě činností souvisejících s dosahováním cílů směrnice a obecněji s cílem usnadnit Komisi efektivní práci v této záležitosti bude Komise potřebovat na tyto úkoly více pracovníků. Komise odhaduje, že bude potřebovat dvacet lidí. EHSV se vyslovuje pro důkladný odhad potřebných zdrojů a doufá, že budou poskytnuty.

3.9 Provádění navržených opatření přinese úspory, které povedou k poklesu příjmů z DPH, což by mohlo mít dopad na rozpočet Společenství, ale tento pokles je částečně vyrovnán

růstem v oblasti nových činností souvisejících s politikou energetické účinnosti. EHSV vyzývá Komisi, aby provedla analýzu tohoto scénáře, jelikož ve zprávě o posouzení dopadů není brán v úvahu. EHSV se domnívá, že současné zdroje EU jsou zcela nedostačující na to, aby pokryly všechny programy Společenství, které jsou neustále předmětem finančních škrťů u extrémně přínosných projektů, včetně projektů zaměřených na úsporu energie. Pokud bude zavedena „energetická daň“, bude muset být součástí daňové politiky, která zohledňuje zranitelné sociální skupiny a nemá žádný negativní dopad na současné úrovně sociálního zabezpečení a veřejné služby.

3.10 Akčního plánu se dotýkají potíže při dosahování cílů, které jsou vytyčeny v Bílé knize o dopravní politice. Ve svém přezkumu v polovině období Komise konstatuje, že překážky a odpor, na něž narazila, doposud bránily v posilování železniční a námořní dopravy, která by mohla přinést značné úspory energie. S tímto posílením se musí nakládat jako s absolutní prioritou se zohledněním doby potřebné jak pro budování infrastruktury, tak i pro změnu zvyků lidí. Je zapotřebí se více zaměřit na zlepšování dopravy pro pracovníky, kteří jsou v současné době značně znevýhodněni politikou orientovanou více na potřebu okamžitých finančních zisků než na splnění potřeb veřejné dopravy, např. upřednostnění investic do vysokorychlostních spojů. Usnadněním cesty lidí do práce se nejen sníží využití energie, ale výrazně selepší i jejich kvalita života. Veřejné investice potřebné pro posílení systémů veřejné dopravy se nevyhnutelně střetly mimo jiné se složitou pětiletou hospodářskou krizí, která postihla veřejné finance mnoha členských států. Nezavedení základní infrastruktury, snížení finančních prostředků Společenství pro strategické plány, jako jsou koridory transevropské sítě (z 20 miliard EUR na 7,5 miliard EUR) a strategie významného evropského automobilového průmyslu, napomohly tomu, že plán je zastaralý. EHSV se chystá přijmout významné stanovisko o dopravě v městských oblastech, které zdůrazňuje trvalý pokles využití sítí veřejné dopravy a navrhuje řešení pro snížení počtu soukromých vozidel na silnicích⁽³⁾. EHSV odsuzuje nevhodnou koordinaci dopravní a energetické politiky; společně s environmentální politikou a průmyslovou politikou se dotýkají technických a průmyslových potřeb a obav, které se nezbytně doplňují. Důvodně se obává toho, že kvůli této nedostatečné koordinaci nebude dokument Komise tak efektivní, jak by mohl být.

3.11 Tyto problémy ovlivňují legislativní činnost Komise, její sdělení a doporučení. Na stejné potíže se naráží v Bruselu i na vnitrostátní úrovni a situaci vyhrocuje skutečnost, že vnitrostátní politiky by měly být koordinovány na úrovni EU (spíše než naopak).

⁽³⁾ TEN/276 – Doprava v městských a metropolitních oblastech; zpravodaj: pan Ribbé.

3.12 Evropská energetická politika musí být udržitelná všemi sociálními skupinami, aby se ke všem přistupovalo stejně, pokud jde o přístup ke službám, které poskytují dodavatelé energie, nákup účinnějších domácích spotřebičů a pronájem bytů. Měla by mít pozitivní dopad na zaměstnanost a to je jistě bezprostředně možné v odvětví bydlení. U každého druhu opatření zaměřeného na zvýšení energetické účinnosti musí být úlevy zaměřeny na zřejmý užitek pro spotřebitele, tak aby byla doba potřebná na amortizaci nákladů úměrně dlouhá a snadno vypočitatelná.

3.13 Finanční zdroje nesmí pocházet výhradně z veřejných financí: z malé části obrovských zisků dosažených v energetickém a elektrárenském odvětví by mohl být vytvořen fond, jak již navíc bylo prosazeno v řadě členských států. Nesmí to však vést k vyšším poplatkům pro konečné uživatele a k méně strategickým investicím podniků. Samozřejmě je nutno zohlednit obrovské investice, kterým musí čelit výrobní průmysl, aby mohl uspokojit růst poptávky a čím dál tíživější náklady, zatímco u jiných fosilních zdrojů je cena vázána na vývoj ceny ropy, ale náklady na výzkum jsou mnohem nižší, jak tomu je i v distribučním průmyslu. Příspěvky do fondu by tedy tyto značné náklady na výzkum měly zohledňovat. V souladu s různými platnými právními předpisy, pokud jde o požadavky, aby energetická odvětví investovala do výzkumu energetické účinnosti a cenové regulace, by mohla být zajištěna diferenciace mezi členskými státy. Díky tomuto řešení by vlastníci malého majetku bez finančních zdrojů mohli zvýšit energetickou účinnost svých domovů, čímž by uvedli do pohybu účinný cyklus, který by vytvářel pracovní místa.

3.14 Jakákoli daňová úleva, která se musí uplatňovat s maximální obezřetností, by měla být prováděna s řádným zohledněním nejnižších příjmových skupin, které by vzhledem k tomu, že neplatí daně, byly vyloučeny z opatření určených k usnadnění politiky v oblasti energetické účinnosti. Těm, na které se nevztahuje přímé zdanění, protože mají příliš nízké příjmy, by mohly být poskytovány bonusy za účinnost.

3.15 EHSV pokládá za zásadní, aby na evropské, vnitrostátní, místní a regionální úrovni byly rozvíjeny kampaně za zvýšení informovanosti, které by měly pro danou dobu schválené jedno téma (např. v jednom měsíci by se Evropa mohla zaměřit na žárovky, další měsíc na rozvoj veřejné dopravy, další měsíc na ekologické, účinné vytápění/chlazení atd.). Mohly by se konat kampaně pro šíření nápadů a návrhů, přičemž by veřejnost měla neustále více informací o této životně důležité potřebě. Hmatatelných výsledků bude možné dosáhnout pouze hromadným zvýšením informovanosti. Pro účinné řízení plánovaných opatření budou zásadní demokratická debata, účast všech zástupců různých zúčastněných osob a úloha vlád. Členské státy s více technickými poradci v oblasti energetické účinnosti by měly dohlížet na odbornou přípravu poradců v ostatních členských státech EU, aby bylo zajištěno jednotné šíření znalostí nezbytných pro úspěch akčního plánu. V členských státech bude podporováno studium energetiky na úrovni univerzit a vysokých

škol a posilována spolupráce mezi regiony. Komise by mohla hrát efektivní koordinační úlohu.

3.16 Je nutné vynaložit velkou péči o dosažení zásadní rovnováhy mezi potřebou stanovit veškerá možná zlepšení a schopností výrobních systémů vyrovnat se s velmi náhlou změnou. Panuje skutečné nebezpečí, že pokud energeticky náročná odvětví budou čelit nákladům, které budou příliš vysoké, přemístí se do oblastí s menším množstvím „překážek“. Rychlost změny musí být striktně spojena s potenciálem upravit a absorbovat náklady. Měla by být rozvíjena opatření, aby byl možný podpis dlouhodobých smluv zaručujících dlouhodobé, stabilní ceny energií výměnou za závazky investovat do inovací, technologie či infrastruktury v oblasti výroby, dopravy a distribuce. Investice by měly být posuzovány z hlediska energetické účinnosti. Využívání dobrovolných dohod je považováno za pozitivní, ale vyžaduje také skutečnou a včasnou schopnost kontroly ze strany regionálních subjektů a vůli nahradit je závaznými povinnostmi, jestliže se prokáže, že jsou neúčinné.

3.17 Identifikovaná opatření musí vždy zohledňovat stav trhu, který je více a více globalizovaný. Potenciální růst cen energií by mohl vyvolat obrovské problémy v odvětvích s velmi vysokou spotřebou energie, jako je odvětví hliníku či cementu. Je nutné mít neustále na paměti lisabonské cíle a důsledně musí být zaručena konkurenceschopnost evropského systému; musí být schopen opírat se o ceny energií, které jsou v souladu s celosvětovým hospodářským systémem. Evropa navíc nesmí tolerovat neustále hrozby přemístěním, které ustavičně zveřejňují některá odvětví a některé podniky. Podniky, které se přemístí pouze s cílem zvýšit svůj podíl na zisku, by měly být trestány, jelikož navíc k – někdy extrémním – sociálním problémům, jež nevyhnutelně způsobují a jež mají rovněž dopad na Společenství, narušují hospodářskou soutěž na vnitřním trhu tím, že na trh uvádějí zboží, které bylo vyrobeno v jiných, tolerantnějších zemích, jež neukládají stejná omezení.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV nebude ze zřejmých důvodů rozebírat každé jednotlivé navržené opatření (asi 75), ale domnívá se, že by se měl vyjádřit k prioritním opatřením a návrhům v dokumentu a v přílohách. Uskutečnilo se slyšení v EHSV, v jehož průběhu účastníci poskytli další užitečné informace, které přispěly k obohacení znalostí a byly významným příspěvkem pro úvahy Výboru.

4.2 **Zaprvé**, doposud přijatá opatření o dynamické energetické náročnosti pro výrobky využívající energii, budovy a energetické služby přinesla úspěšné výsledky. Výrobci a spotřebitelé projevili velký zájem o rozšíření dodávky a poptávky v oblasti nových, stále účinnějších výrobků a dokázali svou skutečnou ochotu tak učinit. Bezprostřední potvrzení dosažitelných úspor a stále rozšířenějšího vzdělávání a zvyšování informovanosti o environmentálních otázkách naznačují, že tyto

politiky jsou okamžitě uskutečnitelné a mohou dosáhnout kýmých výsledků. Veřejnost, která věnuje rostoucí pozornost znakům nabízených výrobků, dobře přijala ekodesign. Musí se podporovat tendence některých výrobců zdůrazňovat energetickou účinnost a poskytovat spotřebitelům podrobné pokyny o energeticky účinném používání jejich výrobků. Pozornost si zaslouží americký model, protože udělil specifické pobídky podnikům, které používají ekodesign s velmi povzbudivými výsledky. EHSV se domnívá, že podpora sítě podniků udělováním daňových úvěrů podnikům, které vyvíjejí a vyrábějí výrobky, jež jsou velmi energeticky účinné, bude mít pozitivní výsledky, pokud tento systém bude v souladu s efektivním, podstatným dohledem nad trhem a výrobky, který je podobný dohledu nad strojírenstvím. Tento dohled musí být chápán jako záruka pro „vzorné“ výrobce, aby neviděli své investice do energetické účinnosti jako zmařené, a musí být svěřen regionálním orgánům, které jsou pro něj příslušné.

4.2.1 Označování štítky je osvědčeným postupem, který by měl být podporován a přijat pro co největší počet výrobků a měl by se neprodleně rozšířit na automobilový průmysl a stavebnictví. EHSV podporuje návrh a nabádá Komisi, aby čtrnáct uvedených výrobků podrobila normám minimální energetické náročnosti a aby přitom zvláštní pozornost věnovala konkrétním segmentům trhu s cílem vyvarovat se nového regulačního systému narušujícího hospodářskou soutěž. Je zapotřebí identifikovat i další výrobky pro konečné použití, které by se také měly řídit minimálními normami. EHSV pozitivně hodnotí prioritu udělenou omezení spotřeby energie v pohotovostním režimu nebo v režimu spánku zařízení a toto opatření považuje za velmi důležité, protože by mohlo pomoci omezit spotřebu v těchto režimech až na 70 % postupným vyřazováním používaných spotřebičů. EHSV se domnívá, že dohoda Energy Star by měla v EU zavést povinnou registraci (jako tomu je v USA) pro vyhlášená výběrová řízení na nákup kancelářského zařízení a „očekává, že Komise sama půjde příkladem“⁽⁴⁾. Dohoda tohoto druhu by měla být dojednána i s dalšími významnými výrobci z východní Asie, kteří nyní zaujímají značný podíl na trhu s elektronickými přístroji.

4.2.2 V oblasti domácích spotřebičů panuje z důvodu nedostatku rychlých postupů ověřování přesnosti štítků a trestání zneužití nebezpečí, že budou trestány podniky, které mají dobrý úmysl a které investují do energetické účinnosti, a že na trh budou smět vstupovat výrobky, které normy neplní. Lidé by měli být pobízeni k výměně starších domácích spotřebičů (podle odhadů se v Evropě používá 200 milionů spotřebičů starších deseti let), a tím k větším úsporám; musí se též zabránit tomu, aby energeticky neúčinné, zastaralé přístroje vstupovaly na trh s použitým zbožím v rozvojových zemích. Rovněž by mělo být

zajištěno, aby byly iniciativy v oblasti financování nákupu domácích spotřebičů vyhrazeny pro energeticky účinné výrobky.

4.2.2.1 V této souvislosti by se mělo zdůraznit, že tím, že odvětví elektrických spotřebičů odmítá plnit dobrovolný kodex samoregulace, oznamuje potřebu přijmout závazná opatření pro regulaci trhu. Nedostatek trestů pro bezohledné výrobce a dovozce, kteří jako výrobky třídy A klasifikují výrobky, které nespĺňují opatření pro úsporu energie, v praxi umožnil na trhu snadnější oběh spotřebičů předstírajících nízkou spotřebu. Chyby odsuzované evropskými podniky, které volají po „pravidlech“, jsou však stále důvodem k zamyšlení nad účinností dobrovolných dohod.

4.2.3 Značných úspor lze dosáhnout ve stavebnictví, a dokonce i dnes jsou dostupné alternativní materiály, stavební metody a formy vyhřívání, jako jsou kondenzační kotle, které dosahují úspor paliva mezi 6 a 11 % opětovným využitím latentního tepla, které by se za normálních podmínek rozptýlilo. Použití energie v klimatizaci by bylo možné omezit montáží protislunečních panelů na vnější plochy budov, jelikož vnitřní protisluneční panely poskytují štít proti světlu, ale zachovávají hodně tepelné energie. Například pasivní domy jsou domy, které využijí maximálně 15 kWh/m² ročně (zima – léto) pro základní spotřebu: chlazení, vytápění. Měly by se uvádět i celková spotřeba (dostatečnost) a limit základní spotřeby, které se vypočítají jako celek (osvětlení, spotřebiče – účinnost + dostatečnost), včetně sušení prádla (vysušení jednoho kilogramu prádla může spotřebovat trojnásobek až čtyřnásobek energie potřebné pro jedno vyprání). Vzhledem k tomu, že spotřeba energie by mohla být úspěšně snížena z průměru 180 kWh/m² ročně asi na 15 kWh/m² ročně, by bylo možné dosáhnout až devadesátiprocentních úspor (22 domů, vesnička s pasivními domy ve Wiesbadenu v roce 1997, průměrná spotřeba 13,4 kWh/m² ročně; 32 pasivních domů v Kronsbergu v roce 1998, průměrná spotřeba 14,9 kWh/m² ročně). Je zapotřebí podporovat uvedení tohoto druhu výrobku na evropský trh, aby tyto technologie byly všeobecně k dostání za dostupné ceny.

4.2.4 EHSV poukazuje na potřebu veřejných investic do energetické účinnosti ve společenských a veřejných budovách, společně s použitím obnovitelných zdrojů, zejména v nových členských státech, kde je potenciál pro dosažení významných výsledků v úsporném hospodaření s energií. Navíc k programům harmonizace právních předpisů a rozvoje odborné přípravy pro odborníky žádá EHSV, aby pro tento účel byla vyčleněna část strukturálních fondů. Na evropské finanční instituce by se mělo také naléhat, aby vybízely k investicím do modernizace energetické účinnosti v budovách.

⁽⁴⁾ Stanovisko o označování energetické účinnosti kancelářských přístrojů štítky, zpravodaj: pan Voleš.

4.2.4.1 Náležitě pasivní domy musí mít určité stavební charakteristiky (optimální izolaci stěn a podlah, předventilační potrubí pro přívod čerstvého vzduchu pod domem), které ztěžují a zdražují úplné přizpůsobení stávajících budov této normě. To znamená, že by možná bylo nejlepší soustředit úsilí na zajištění toho, aby normu pasivního domu splňovalo pokud možno co nejvíce nových budov, zejména veřejných budov – pro něž by měla být zavedena závazná pravidla. Navíc je maximálně důležité, aby se energeticky účinná řešení pasivních domů do značné míry přijímala při opravách nebo údržbě soukromých budov, což by také mohly podporovat revolvingové fondy s velmi nízkými úrokovými sazbami. Je třeba mít na paměti, že většina budov, které se budou využívat v roce 2020, se využívá již nyní. Pokud jde o nemovitosti k pronájmu, je třeba se zaměřit na otázku, jak majitelům finančně zpřístupnit rozsáhlé investice do úspor energie v obytných budovách s ohledem na to, že přímé výhody obvykle plynou nájemníkům.

4.2.4.2 Ve zprávě o posouzení dopadů SEK(2006) 1175 Komise očekává, že úspor ve výši 140 Mtoe by bylo možné dosáhnout změnou směrnice o energetické náročnosti budov (2002/91/ES), a sice snížením současné prahové hodnoty pro minimální požadavky z 1 000 m² (jejich posílení pro veřejné budovy) a obecnějším uplatňováním programu bílých certifikátů. EHSV se obává, že tento cíl možná bude pro krátké období příliš ambiciózní (?). EHSV se domnívá, že členské státy by měly přijmout jednotné nástroje pro posouzení dopadu předpisů (např. kvalita tepelné izolace) a že by měly mít povinnost přijmout náležitá opatření v oblasti sledování. (Viz například nesrovnalosti mezi Francií, kde se sledování uplatňuje ještě v malé míře, a Flandrami, kde je sledování velmi přísné.) Rada a Parlament by měly posoudit, zda existuje právní základ pro to, aby Komise získala oprávnění vydat po roce 2009 na toto téma místo nové směrnice nařízení s pouhým zrušením směrnice 2002/91.

4.2.4.3 Nedávno zveřejněná disertační práce ⁽⁶⁾ poukazuje na to, že:

- „1. Při vylepšování energetické účinnosti stávajících budov – ať už pro obytné, obchodní nebo vzdělávací potřeby – není vždy možné dosáhnout cíle nízkoenergetických budov, jako jsou pasivní domy.
2. Pro realizaci tohoto druhu činnosti je zapotřebí investice, která by mohla velice tížit jednotlivce: myšlenka týkající se dokonce i investice, která bude s velkou pravděpodobností

⁽⁵⁾ Čl. 15 odst. 2 uvedené směrnice stanovuje pro případ, že členské státy mohou prokázat nedostatek kvalifikovaných nebo schválených osob, období klidu v délce tří let předtím, než bude muset být směrnice uplatňována v plné míře. Členské státy tak dostávají možnost odložit zavedení bílých certifikátů, ale i pozdržet kontroly kotlů a klimatizačních zařízení. Je tedy nepravděpodobné, že by Rada byla ochotna tuto záležitost znovu otevřít dříve než v roce 2009 (a potvrzuje to sama Komise); předtím, než budou moci nabýt účinnosti opatření, od nichž se očekává, že přinesou očekávané výsledky, bude muset uplynout více let, aby mohla být v této oblasti přijata nová směrnice.

⁽⁶⁾ Giulio Scapin, *Comparison between assessment models for estimating the energy and macroeconomic impact of the Passivhaus standard*, Univerzita v Padově [2005–06], 30.5.2007, Tesi on line.it.

výnosná, bude nejspíš zavržena, pokud nebudou k dispozici finanční prostředky.

3. Aby bylo úrovní využití energie v pasivních domech dosaženo lepší izolací, jsou zapotřebí specifické technické dovednosti, které jistě nejsou nedosažitelné. Tyto zásady by se měly uplatňovat nejen ve stádiu projektu, ale i, a to v nejvýznamnější míře, ve stádiu provozu.
4. Aplikace, pro které se používá energie, splňují primární potřeby uživatelů a očividně nejsou flexibilní: ani prudké změny cen energie nevedou v krátké době ke stejným prudkým změnám chování. Omezování spotřeby energie nebo hledání alternativních zdrojů energie jsou následné reakce, jak se lidé přizpůsobují nové, dlouhodobé rovnováze, takové kroky však přinášejí pouze mírné zlepšení v pružnosti křivky poptávky po energii.“

4.2.4.4 Obrázek, který vzniká z této analýzy, je ten, že značně (alespoň více než 16 cm) silná izolace vždy přinese návratnost investic realizovaných s cílem dosáhnout cílového pasivního domu, zejména v porovnání s konvenčními budovami. Z provozního hlediska je izolace celého obvodu budovy důležitější než jiná opatření, zatímco souhrnná analýza opatření umožňuje optimalizaci čisté aktuální hodnoty investice.

4.2.5 Pokud jde o bílé certifikáty, byly pozitivní (byť omezené) zkušenosti zemí, které je zavedly, zmírněny zpožděním průmyslových inovací v některých zemích EU. Účinný program bílých certifikátů ve skutečnosti vyžaduje realistické cíle, pokud jde o technický a ekonomický potenciál, rozsáhlou řadu možností pro dosažení cílů (odvětví, projekty, aktéři, náklady), zaručené náležité fungování trhu (struktura poptávky a nabídky, okolní podmínky), jasná, transparentní, nediskriminující pravidla s racionalizačním účinkem (podmínky přístupu na trh, pravidla na trhu) a přiměřené tresty. Uplatňují se tyto předpoklady na potenciálním evropském trhu s bílými certifikáty? Případně zveřejnění tedy vyžaduje náležitou opatrnost.

4.3 Ztráty ve fázi přeměny odpovídají celkové základní spotřebě energie v obytných budovách a průmyslu, 33 %, tj. více než 580 Mtoe. EHSV se domnívá, že to by mělo být zjevně klíčovou oblastí pro další opatření. Ztráty během přenosu na velké vzdálenosti jsou významným faktorem. Oblastí, ve které je rozhodně zaručen rozvoj, jsou moderní, vysokonapěťová přenosová vedení stejnosměrného proudu, kde se mohou ztratit pouze 3 % elektřiny na každých 1 000 kilometrů sítě. Tato technologie kromě toho, že přináší značné úspory, eliminuje také

elektromagnetické účinky přenosu střídavého proudu jako emise elektromagnetických vln ELF spojené s přenosem střídavého proudu. Díky současné technologii je tento druh přenosu z ekonomického hlediska již realizovatelný na velké vzdálenosti (používají se desítky let ve Švédsku, Spojených státech a stává se v celém světě), zatímco na krátké vzdálenosti se musí brát v úvahu i náklady na nízkonapěťové systémy přeměny střídavého proudu pro místní použití, které jsou stále vysoké. Specifické výzkumné projekty by měly povzbuzovat úsilí o snížení těchto nákladů ⁽⁷⁾.

4.3.1 Další oblastí pro přijetí opatření je podpora technologie na solární tepelnou energii, která by mohla být zaváděna v partnerství se zeměmi Euromed, jejichž rozsáhlé pouštní oblasti jsou trvale vystaveny slunečním paprskům. Nedávná zpráva, jejíž vypracování zadalo Ministerstvo životního prostředí Spolkové republiky Německo, zdůrazňuje klíčovou úlohu této technologie, jejímž autorem je Rubbia, italský nositel Nobelovy ceny a jejíž pilotní projekt je nyní zaváděn v Granadě. Společnost ENEL ve spolupráci s institutem ENEA nedávno zavedl projekt, který jako první na světě umožňuje kombinaci plynové a sluneční elektrárny. Pilotní projekt Archimédes vyrábí elektřinu ze slunce stálým způsobem za pomoci inovační a jedinečné technologie, kterou vypracoval ENEA. Je to projekt, který se může pochlubit také dalšími vlastnostmi, které jsou ve světě jedinečné. Využívá pěti nových patentů, např. tavené látky, tekutiny, které po zahřátí vydávají teplo, z něhož se vyrábí energie. Doposud používané látky mohly být zahřívány do 300 stupňů, látky, jichž využívá projekt Archimédes, až do 550 stupňů, stejně jako parní elektrárny, což umožňuje kombinaci s tradičními elektrárnami a přispívá tak k zajištění stability energetického systému.

4.3.2 EHSV doporučuje, aby evropské orgány vynaložily v těchto oblastech značné úsilí tím, že přijmou konkrétní opatření na podporu rozvoje solární tepelné energie.

4.3.3 Obrovského růstu účinnosti paliv, asi z 35 % na 70 %, by mohla dosáhnout kombinovaná výroba tepla a elektřiny bez ohledu na to, zda využívá zbytkové teplo z výroby elektřiny pro vytápění, nebo zbytkové teplo (např. v kotlích) pro výrobu elektřiny. Nemělo by se zapomínat na další náklady pro správce sítí vyplývající z distribuované výroby a aktivní distribuce a měly by se podporovat nezbytné investice, odrážející též různé základní podmínky v různých členských státech. EHSV podporuje přání Komise vybudovat vysoce účinnou jednotku pro kombinovanou

⁽⁷⁾ Nemělo by se zapomínat ani na to, že mnoho používaných transformátorů obsahuje to, co je pokládáno za jednu z neškodlivějších látek pro člověka: PCB (polychlorovaný bifenylyl), a že probíhají kampaně za jeho výměnu a dekontaminaci. (Bylo vypočítáno, že pouze v Itálii využívá PCB díky jeho vynikajícím vlastnostem v oblasti tepelné izolace nebo jím bylo kontaminováno asi 200 000 z 600 000 transformátorů, jelikož v době jejich rozsáhlého používání nebyly známy jeho extrémně škodlivé chemické a fyzikální vlastnosti v případě požáru.) Měly by být tudíž vyměněny.

výrobu tepla a elektřiny, i když zavedení regulačního rámce pro výpočetní metody bylo odloženo až do roku 2010 a i když jsou vydávány záruky původu, u nichž nelze vždy ověřit, zda byly splněny minimální požadavky. EHSV si klade otázku, zda by bylo možné zkrátit časové rámce pro harmonizaci výpočetních metod, aby se mohl rozvíjet vnitřní trh s jednotkami pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny: v současné době to blokuje rozdílné právní předpisy v jednotlivých zemích. Každý členský stát má právo zvolit si pro posouzení energetické účinnosti jednotky své vlastní výpočetní metody a uvést je v soulad se systémem Společenství, což by se mělo shodovat s ustanoveními směrnice. V praxi se to však neděje, a pokud jsou výsledky pro jednotku podrobeny výpočetním metodám různých členských států, výrazně se liší. Harmonizace je také účinným nástrojem pro boj proti podvodům. Úsilí EU musí být vystupňováno vzhledem k tomu, že výsledky první kontroly z 21. února nejsou v souladu se strategickými cíli, jak lze vidět v hodnotící zprávě členských států o pokroku dosaženém v rozvoji kombinované výroby tepla a elektřiny s cílem zvýšit podíl elektřiny vyrobené tímto způsobem.

4.3.4 EHSV vyzývá Komisi a Radu, aby více podporovaly programy kombinované výroby tepla, elektřiny a chladu, které využívají zbytkové teplo i pro chlazení. U těchto jednotek stojí obzvláště za povšimnutí koeficienty výkonnosti (COP), tj. poměr mezi výstupní energií pro chlazení a vstupní energií pro vytápění. V porovnání s COP 2,0 u konvenčních jednotek dosahují tyto jednotky v závislosti na využitém teple COP v rozmezí 0,7–1,3 ⁽⁸⁾. Na trhu jsou již regenerátory odpadního dřeva: mohou využívat plody (pecky, slupky) a zemědělské produkty vzniklé při zpracování (zbytky oliv, kukuřičné klasy), odpad z pilářských závodů a další odpad ze zpracování dřeva, uschlé větve, kůru, slupky kávových zrn, palmový odpad, průmyslový odpad a vyřazené obaly. 100 kg tohoto odpadu vyprodukuje 70 kW trvalého elektrického výkonu (80 špičkových) a 130 kW tepla a chladu. Tuna odpadního dřeva za 70 EUR nahradí 160 litrů nafty v hodnotě 175 EUR.

4.3.5 Výbor upozorňuje na příležitost uspořádat kampaň a podniknout opatření na omezení využívání materiálů pro výrobu produktů, které by se měly znovu zpracovávat. Spotřeba energie na jejich výrobu a následné zpracování je nesmírná, vezme-li se v úvahu, že většina těchto obalů se nerozkládá a způsobuje vážné znečištění.

⁽⁸⁾ Z Wikipedie: Specifickou oblastí kogenerace je trigenerace, která navíc k výrobě elektřiny využívá odpadní energii na vytápění z přeměny i k výrobě energie k chlazení nebo chladicí vody pro klimatizace či průmyslové procesy. Tepelná energie je přeměněna na chladicí energii pomocí absorpčního chladicího cyklu, který funguje tak, že dochází ke změně stavu chladicí látky a že se používá absorpční látka.

4.4 Fungování trhu

4.4.1 V současné době nevyužívá trh s energií veškerý svůj potenciál účinnosti a je zapotřebí větší transparentnosti ohledně energetické účinnosti elektráren a ztrát v přenosových sítích. Trhy s plynem a elektřinou nebyly ještě plně liberalizovány. V některých případech představuje nedostatečná transparentnost tvorby cen a samotného procesu liberalizace překážku pro skutečnou politiku energetické účinnosti. V této souvislosti by bylo vhodné posílit společně s přísnějším požadavkem odděleného vlastnictví koncepci právního oddělení podniků řídicích technické monopoly od podniků působících v systému volné hospodářské soutěže, jak stanovují směrnice o liberalizaci trhů s elektřinou a plynem (směrnice 2003/54/ES a směrnice 2003/55/ES).

4.4.2 Cenová politika odvětví by měla podporovat energetickou účinnost a úspory, zejména s ohledem na fosilní paliva, a měla by vybízet k používání obnovitelných zdrojů. Zvláštní pozornost by se měla věnovat zranitelným skupinám spotřebitelů, podle zásady, že je nutno jim zaručit dostupnost energie nezbytné pro základní spotřebu a přitom udržet jejich ekonomický zájem na úsporách energie. Například by mohlo být vhodné zaručit sociální ceny pro slabší spotřebitele, ale pouze do určité výše spotřeby, nebo finančně podporovat rodiny.

4.4.3 Užitečným programem na stimulování úspor energie je zavedení elektronických elektroměrů, které zajišťují systém dálkového řízení distribuce energie a optimalizují regulaci zatížení sítě. Podle společnosti Enel, největšího italského poskytovatele elektřiny, která svým 30 milionům zákazníků poskytla elektronické elektroměry zadarmo, vede systematická organizace využívání energie, již bylo dosaženo v neposlední řadě cílenou cenovou politikou, k efektivnějšímu využívání výroby, zejména v době mimo špičku. Elektronické elektroměry pomáhají konečným uživatelům uvědomit si svou spotřebu a tím vybízejí k inteligentnějšímu využívání zdrojů. Byly uznány za nástroj energetické účinnosti podle směrnic o energetických službách a bezpečnosti dodávek.

4.4.4 Model distribuované výroby (tj. tam, kde je mnoho různých výrobců, z nichž jsou někteří velmi malí) je v celé řadě ohledů problematický, pokud jde o postupy řízení středněnapětových a nízkonapětových sítí, které jsou projektovány výhradně pro jednosměrný tok. Pro sladění sítí s novými výrobními metodami je zapotřebí obrovských investic. Je jisté, že decentralizovaná výroba způsobuje menší ztráty v přenosu, ale potřebné investice jsou velmi vysoké a navíc je na regionální a místní úrovni velký odpor vůči stavbě i velmi malých elektráren.

4.5 O snížení využití energie a emisí škodlivých látek usiluje tvrdě i odvětví dopravy. Je nicméně odůvodněné žádat toto odvětví o další úsilí, jelikož je odvětvím s nejrychlejším růstem spotřeby a jedním z hlavních zdrojů emisí skleníkových plynů:

emise CO₂ ze silniční dopravy vzrostly v letech 1990 až 2004 o 26 %. Skutečnost, že se evropský průmysl spoléhá v oblasti pohonných hmot (98 % z toho jsou fosilní paliva) na třetí země, zvyšuje jeho odpovědnost za klíčový přínos k energetické účinnosti, ke snížení emisí a omezení dovozu ropných výrobků a zemního plynu.

4.5.1 Komise vyslala na trh silný signál se svým nedávným rozhodnutím vypracovat právní předpisy o cíli 120 g CO₂, označování pneumatik a specifických limitů maximálního valivého odporu a změny požadavků upravujících pohonné hmoty, benzínové směsi s vysokou hladinou ethanolu, biopaliva, nízkouhlíkové pohonné hmoty a naftu s velmi nízkým obsahem síry. V období od roku 2011 do roku 2020 budou muset dodavatelé pohonných hmot v EU dosáhnout desetiprocentního snížení emisí skleníkových plynů, které produkují jejich pohonné hmoty, když jsou rafinovány, přepravovány a používány. Snížením poklesnou emise oxidu uhličitého do roku 2020 o 500 milionů tun. Důvodem pro toto rozhodnutí byl fakt, že v letech 1995 až 2004 emise klesly ze 186 g CO₂ na km na 163 g CO₂ na km, tj. o pouhých 12,4 %, a při tom prudce vzrostl průměrný výkon, v jehož souvislosti je dosaženo snížení škodlivých emisí obtížnější. Tato rozdílnost je důvodem k nutnosti zvýšit daně z luxusních vozidel, které nejsou energeticky účinné, jak se již stalo v některých členských státech. Komise odhaduje, že emise CO₂ budou do roku 2020 sníženy o dalších 400 milionů tun.

ACEA, Sdružení evropských výrobců automobilů, vyzvalo k tomu, aby byl začátek procesu odsunut z roku 2012 alespoň na rok 2015 a aby se ho, jak doporučuje skupina na vysoké úrovni Cars 21, zúčastnili všichni aktéři. Evropští výrobci se domnívají, že pokud nebudou při dlouhodobém plánování výměny modelů postupovat společně, budou dotčená opatření představovat pro evropské podnikání neúnosné náklady.

4.5.2 EHSV poukazuje na to, že rozsáhlé nahrazení fosilních paliv biopalivy by představovalo riziko vzniku konkurence mezi výrobou pohonných hmot a výrobou potravin, pokud jde o rozdělování úrodné půdy pro různé účely. Cena potravin by pak mohla vzrůst tak, aby odpovídala ceně výroby energie, která by naopak byla vyrovnána s cenou fosilních pohonných hmot, což by ve skutečnosti způsobilo, že motoristé ze severu by se dostali do ⁽⁹⁾ hospodářské soutěže s hladovějící chudinou z jihu. Skutečný etický problém vzniká, pokud jsou zemědělské zdroje, které by mohly zachránit miliony životů na rozvojovém jihu, používány v zemích na severní polokouli jako pohonná hmota. Celá úroda kukuřice v lowě by se mohla použít na výrobu ethanolu. Pokud uvážíme, že nádrž vozu SUV pojme 25 galonů, což je 94,5 litrů, což odpovídá dávce potravin pro jednu osobu na rok, tato otázka začne být konkrétní a vyžaduje nějakou reakci. EHSV se chystá vydat stanovisko ohledně této specifické záležitosti ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ L. Brown, www.earthpolicy.org a zpráva FAO z roku 2005.

⁽¹⁰⁾ TEN/286 – Pokrok dosažený ve využívání biopaliv, zpravodaj: pan Ioizia.

4.5.3 EHSV konstatuje, že Komise povzbuzuje dobrovolné dohody a rovněž oznamuje povinná opatření. Komise sama uznává klíčovou úlohu samoregulace v tom, že cílů je možné dosáhnout rychleji a s nižšími náklady než podle právních požadavků. Dobrovolné dohody mohou mít oproti regulaci výhody. Mohou být prováděny rychle a s nižšími náklady, a tudíž mohou přinášet rychlý pokrok. Jsou flexibilní a mohou být uvedeny v soulad s technologickými možnostmi a trendy na trhu. EHSV žádá Komisi, aby pečlivě prostudovala důvody pro nedostatečný pokrok v potlačování emisí CO₂ v evropském automobilovém průmyslu, který je v čele, pokud jde o investice do výzkumu a vývoje. EHSV souhlasí s prohlášením Komise, že závazné normy neumožňují vždy plné rozvinutí výzkumného potenciálu a mohou ohrozit pokrok při přijímání řešení.

4.5.4 Stavební průmysl má mít rozhodující úlohu při provádění energetické účinnosti, jak u nových budov, tak v přestavbě budov stávajících. V některých zemích byl však průmysl při zavádění osvědčených postupů pomalý a odolný vůči zavádění vyšších standardů. Mělo by být vyvinuto výraznější úsilí ke změně chování všech zúčastněných v průmyslu, pokud se týče potřeby a proveditelnosti vyšších standardů, aby se přesvědčili a trvale byli průkopníky v zavádění účinnějších standardů, místo toho, aby odolávali změnám. Projektanti, manažeři a řemeslníci všech různých profesí ve stavebních odvětvích potřebují odpovídající školení o možných opatřeních na zlepšení energetické účinnosti, a musí jim být poskytnuty pobídky k dosažení tohoto cíle.

4.6 EHSV plně podporuje pobídky a finanční a daňové strategie, které navrhuje Komise, zejména ty, které zahrnují EIB a EBRD. Rovněž podporuje posun ke zvýšení informovanosti evropského bankovního sektoru o potřebě finančně podporovat provádění národních energetických plánů. Pro tento účel je obzvláště důležité zrušení zbývajících právních překážek pro společnosti, které nabízejí energeticky účinná řešení (ESCO).

4.6.1 EHSV žádá o uspořádání specializované konference o financování energetické účinnosti za účelem zvýšení informovanosti mezi zúčastněnými osobami a povzbuzení evropského bankovního sektoru k účasti na významném projektu modernizace evropského hospodářství. Banky by se mohly podílet na jakémsi úkolu tisíciletí a ty, které by přijaly nejlepší řešení, jak financovat energetickou účinnost, by byly odměněny.

4.7 Dle názoru EHSV jsou zásadní kampaně pro zvýšení informovanosti široké veřejnosti; mohli by je vytvářet vnitrostátní a místní orgány, výrobci a dodavatelé energie. Je zapotřebí zdůrazňovat úlohu regionálních orgánů jako „neustranných“ kanálů poskytujících informace veřejnosti. Velkou publicitu by měly dostat úspěšné výsledky iniciativ na úsporu energie. Reklama by měla propagovat energetickou účinnost

a respektování životního prostředí jako skutečně charakterizující vlastnosti výrobků s cílem podpořit přiměřenější stanovisko ohledně toho, co představuje stavové symboly, které jsou všechny v současné době příliš často výslovně spojovány s výrobky, jež nejsou při skutečném používání energeticky účinné. EHSV podporuje vytvoření „Paktu primátorů“, ale domnívá se, že cíl spojení dvaceti nejdůležitějších měst Evropy není příliš ambiciózní. Cíl by měl být mnohem větší a měly by být využívány místní odborné znalosti. Jedním z vynikajících způsobů, jak spojit pracovníky z místních samospráv, kteří odpovídají například za klíčovou politiku v oblasti městské dopravy, a v oblasti činností v blízkém okolí, které mají přímý vliv na veřejnost, je vytvoření portálu pro výměnu odborných zkušeností mezi městy EU, kde žije více než 80 % obyvatelstva EU. Udělení „certifikátu energeticky účinné obce“ (první certifikát byl udělen malé italské obci Varese Ligure) je bezpochyby významnou motivací pro místní orgány pro to, aby přijímaly energeticky účinné politiky. Komise by rovněž mohla spustit „evropskou soutěž o energetickou účinnost“ mezi školami v Evropě, přičemž ceny by získaly ty školy, jejichž řešení by nejefektivněji kombinovalo úspory s kvalitou.

4.7.1 EHSV lituje, že akční plán přehlíží významnou úlohu, kterou musejí sociální partneři a sociální dialog hrát na všech důležitých úrovních při posuzování, podpoře a rozvoji politik pro úsporu energie. EHSV žádá Komisi, aby podnikla kroky podporující zařazení otázek environmentální udržitelnosti na různé úrovně stávajících struktur sociálního dialogu, zejména v odvětvovém dialogu a v evropských radách zaměstnanců. Přístup v souvislosti s prací, zlepšující kvalitu informací poskytovaných pracovníkům a konzultace a účast pracovníků, by mohl přinést v oblasti energetické účinnosti velké výhody, pokud uvážíme procesy a nové technologie v průmyslu, otázky mobility pracovníků, recyklaci a práci doma, abychom uvedli pouze ty nejdůležitější otázky: je tudíž absolutně nezbytné, aby byli do strategií energetické účinnosti zapojeni i zástupci pracovníků. Jednou z potenciálních oblastí, kterou by sociální partneři mohli projednat, jsou kolektivní smlouvy, které na základě skutečných partnerství přidělují pracovníkům část úspor dosažených v podniku. Odborové organizace hrají klíčovou úlohu při zlepšování znalostí a informovanosti na evropské i národní úrovni, čímž pomáhají k šíření ověřených postupů.

4.7.2 Je důležité, aby otázka energetických úspor šla ruku v ruce s osvědčenými postupy v oblasti sociální odpovědnosti podniků, zejména v nadnárodních společnostech, kde se na všechny otázky související s energetickou účinností musí zaměřit intenzivnější sociální dialog; to pomůže při dosahování pokroku při definování evropské strategie mírného používání uhlíku, s ohledem na veškeré negativní dopady na zdraví, jako představují jemné částice, které se staly v mnoha evropských městech

naléhavým problémem. Šíření osvědčených postupů, jako jsou například bezuhlíkové tiskárny, nebo jiná opatření přispívají k vytváření povědomí a pozitivních postojů vůči politikám udržitelného rozvoje.

4.8 Komise rozhodně zdůrazňuje mezinárodní rozměr otázky růstu energetické náročnosti. EHSV pozitivně hodnotí návrhy partnerství a vypracování mezinárodní rámcové dohody. Pokud jde o plánovanou mezinárodní konferenci o energetické účinnosti, EHSV varuje před podceňováním potřeby zapojit země z programů AKT, Euromed a EPS. Pokud máme úspěšně

dosáhnout udržitelného rozvoje, je zapotřebí mezinárodní spolupráce a je třeba vynaložit větší diplomatické úsilí, aby se do roku 2009 dosáhlo nového mezinárodního protokolu post Kjóto, jehož počátkem bude letošní konference na Bali.

4.9 Evropský průmysl, který vyvíjí významné energeticky úsporné technologie, může jiným zemím prostřednictvím průmyslové spolupráce poskytnout značnou pomoc při zlepšování kvality jejich výroby elektřiny, spotřeby energie a výsledných emisí skleníkových plynů, čímž pomůže snížit celkovou spotřebu.

V Bruselu dne 27. září 2007

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o letištních poplatcích

KOM(2006) 820 v konečném znění – 2007/0013 (COD)

(2008/C 10/09)

Dne 1. března 2007 se Rada, v souladu s čl. 80 odst. 2 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 5. září 2007. Zpravodajem byl pan McDONOGH.

Na 438. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 26. a 27. září 2007 (jednání dne 26. září 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 143 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Doporučení

1.1 Komise by měla stanovit koncepční kritéria pro různé typy letišť a tak zajistit, že letiště budou praktická, funkční a obchodně odůvodnitelná v případech, kdy jsou náklady financovány z letištních poplatků.

1.2 Za bezpečnost na letišti by měl platit stát. Jedná se o vnitrostátní bezpečnostní problém.

1.3 Stavba a provozování regionálních letišť by měly být podporovány. V ekonomice regionů mají významnou úlohu. Napomáhají rovněž snížit zahlcení větších letišť a často poskytují cennou pomoc při pátracích a záchranných operacích.

1.4 Letiště je nutno považovat za poskytovatele základní veřejné služby, nemusí tedy nutně vydělávat peníze a za určitých

okolností mohou vyžadovat finanční asistenci. Pomoc je ve veřejné dopravě poměrně běžná.

1.5 Komise by měla stanovit koncepční kritéria pro procesy letištního provozu (např. odbavení, kontrola cestujících) a potom posoudit dopad regulačních změn na dynamiku klíčových procesů a s tím spojený dopad na objem zdrojů a nákladů vzniklých provozovateli, aby bylo možné nadále plnit smlouvy o rozsahu služeb a zejména časově vázaná kritéria leteckých společností.

1.6 Komise by měla stanovit rozsah poplatků, které musí nejmenší letiště požadovat, aby vyhověla požadavkům směrnice, i když objemem cestujících se tyto případy nejeví ekonomicky prospěšné.